

04 **Samengevoegde interpellatie en vragen van**

- de heer Guy D'haeseleer tot de Staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de zogenaamde anti-pestwet" (nr. 28)
- mevrouw Trees Pieters aan de minister van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk" (nr. 152)
- mevrouw Maggie De Block aan de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen over "de werking van de anti-mobbingwet" (nr. 243)
- de heer Pierre-Yves Jeholet aan de minster van Werk en Pensioenen over "de wet betreffende de bescherming tegen geweld en pesterijen en ongewenst sexueel gedrag op het werk" (nr. 255)

04 **Interpellation et questions jointes de**

- M. Guy D'haeseleer à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la loi contre le harcèlement au travail" (n° 28)
- Mme Trees Pieters au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 152)
- Mme Maggie De Block à la secrétaire d'Etat à l'Organisation du travail et du Bien-être au travail, adjointe au ministre de l'Emploi et des Pensions sur "la mise en œuvre de la loi contre le harcèlement au travail" (n° 243)
- M. Pierre-Yves Jeholet au ministre du Travail et des Pensions sur "la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail" (n° 255)

04.01 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, iets meer dan een jaar geleden stond de bespreking van de wet van 11 juli 2002 betreffende de bescherming tegen geweldpesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk op de agenda van de Kamercommissie. Op dat ogenblik waren alle partijen in het Parlement het erover eens dat de problematiek onze bijzondere aandacht verdiende. Een aantal concrete maatregelen drongen zich volgens alle partijen dan ook op.

Over de manier waarop de zaak moest worden aangepakt, waren we het helemaal niet eens. Het was niet alleen een kwestie van oppositie tegen meerderheid. Ik herinner me nog goed dat bijvoorbeeld ook de VLD-fractie ernstige bezwaren formuleerde tegen de praktische uitwerking van de oorspronkelijke doelstelling.

Nu blijkt inderdaad uit een onderzoek van Prevemed, een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, dat een aantal fundamentele opmerkingen en bezwaren, die door ons werden geuit bij de bespreking van de wet, jammer genoeg blijken te stroken met de werkelijkheid. U kan opwerpen dat het hier gaat om een tamelijk beperkt onderzoek. De resultaten lopen echter grotendeels gelijk met de bevindingen van een andere, externe dienst, namelijk de vzw Gedilo uit Limburg.

Zo zou onder meer blijken dat de wetgeving, die een edele doelstelling heeft, in twee derden van de gevallen zou worden misbruikt. Ze zou worden misbruikt door mensen die vrezen voor ontslag in het kader van een herstructurering. Ze zou ook worden misbruikt door mensen die gefrustreerd zijn of die gewoon een probleem op de werkvloer willen signaleren. Ook ruiken sommige klachten naar wraak of zijn ze politiek getint.

Mevrouw de staatssecretaris, ik denk dat het onderzoek, indien het representatief zou zijn voor de hele arbeidsmarkt, en de manier waarop met de wet wordt omgesprongen inderdaad aantoonde dat de wet haar doel volledig voorbijschiet. Dat is des te meer zo daar de échte

04.01 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Une étude de Prevemed révèle que l'on fait un usage abusif de la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail. Pas moins de deux tiers des accusations seraient fausses et le groupe-cible, à savoir les véritables victimes - 14 pour cent des personnes questionnées disent avoir déjà été harcelées - n'est pas atteint.

Ce signal mènera-t-il à une évaluation de la loi dès à présent et non dans un an comme prévu? La loi sera-t-elle adaptée? L'exposé des motifs précise que la victime peut se tromper. Mais que signifie se tromper réellement et se tromper sciemment?

J'ai également des doutes à propos de la procédure de désignation de la personne de confiance. Dans de nombreux cas, on ne parvient pas à un consensus sur cette désignation au sein d'une entreprise et, en conséquence, il faut faire appel à un service externe. Une telle pratique a-t-elle effectivement un sens pour une société de moins de cinquante collaborateurs?

Le rôle de la personne de confiance

slachtoffers van geweld en pesterijen blijkbaar onvoldoende worden bereikt. Bepaalde formele procedures, zoals bijvoorbeeld de indiening van een schriftelijke klacht, zijn bovendien eerder een drempel dan een instrument om bepaalde zaken aan te klagen.

Slachtoffers zijn er genoeg. Zo blijkt ook uit hetzelfde onderzoek. Liefst 15% van de ongeveer duizend ondervraagden zegt zelf het slachtoffer te zijn van pesterijen. Nochtans worden er maar tien klachten ontvangen door de externe dienst. Er schorst dus duidelijk iets met de wet. De doelgroep wordt volgens het onderzoek duidelijk niet bereikt.

Mevrouw de staatssecretaris, ik denk dat het signaal dat de externe preventiedienst geeft ernstig genoeg is om onmiddellijk werk te maken van een tussentijdse evaluatie, in plaats van nog een jaar te wachten met een evaluatierapport, zoals de wet het voorziet. Men moet zich meer de vraag durven stellen of men niet té ver is gegaan met de bescherming van slachtoffers en getuigen. De bescherming wordt blijkbaar door arbeiders aangegrepen om klachten in te dienen. Men kan stellen dat de werknemer zich moet onthouden van elk wederrechtelijk gebruik van de klachtenprocedure. Bij de bespreking van de wet is dat ook duidelijk gebleken. Het werd ook bevestigd door de toenmalige minister. Maar er staat ook letterlijk in de memorie van toelichting van de wet dat de werknemer het recht heeft zich te vergissen ongeacht het resultaat van de procedure die op basis van de klacht werd gevoerd. Het spreekt dus voor zich dat de scheidingslijn tussen zich vergissen en te kwader trouw handelen heel moeilijk te trekken is.

Een ander, teer punt dat ook bij de bespreking van de wet werd aangehaald, is de vooropgestelde procedure met betrekking tot de aanduiding van de vertrouwenspersonen en van de preventieadviseurs. Volgens het onderzoek van Prevemed verloopt de aanstelling verre van rimpelloos. Men bereikt immers dikwijls geen eensgezindheid over de aanstelling van deze personen in de verschillende comités. Iedereen schuift blijkbaar zijn eigen kandidaat naar voor. Zo geraakt men in een patstelling en worden de bedrijven verplicht een beroep te doen op derde personen. Zij zijn dikwijls niet vertrouwd met het bedrijf, waardoor de aanspreekdrempel nog wordt verhoogd.

Ook de aanstellingsprocedures moeten dus zeker en vast onder de loep worden genomen en fundamenteel bijgestuurd. Men kan zich bijvoorbeeld de vraag stellen of het zinvol is om een bedrijf met minder dan vijftig werknemers te verplichten een preventieadviseur aan te stellen die lid is van een externe dienst. Men kan zich de vraag stellen wat daarvan de efficiëntie is.

Het was de bedoeling van de wetgever om zoveel mogelijk via verzoeningspogingen de klachten intern en in der minne te regelen. Desalniettemin blijkt ook dat er meestal onmiddellijk een officiële klacht wordt ingediend. Daardoor wordt het uiteraard erg moeilijk om intern tot een oplossing te komen. De administratieve molen wordt onmiddellijk in gang gezet.

Zo kan men verder ook nog essentiële vragen stellen bij de omkering van de bewijslast en het effect van de maatregel op het misbruik.

Zou het inderdaad niet beter zijn om te doen zoals wordt gesuggereerd. Zou het niet beter zijn om de rol van de interne vertrouwenspersoon te versterken? Dit kan ook zeer nuttig zijn om de stroom van klachten in te perken en een strengere selectie mogelijk te maken tussen de misbruiken en de gerechtvaardigde klachten.

interne doit être renforcé. Aujourd'hui, des plaintes officielles sont souvent déposées alors qu'aucune tentative n'a été faite pour régler les problèmes à l'amiable.

Est-il exact que les inspecteurs se consacrent aujourd'hui surtout à l'examen des plaintes pour harcèlement et n'ont plus guère de temps pour d'autres problèmes?

La secrétaire d'Etat examinera-t-elle l'application de la loi? Des projets en vue de lutter contre les abus et adapter la loi à court terme sont-ils en préparation?

Klopt hetgeen in de pers wordt gesteld? Klopt het dat de helft van de inspecteurs voor toezicht op het beleid momenteel bezig zijn met klachten over pesten waardoor andere welzijnsproblemen in de schaduw komen te staan? Ik denk dat dit zeker niet de bedoeling was van de wet. Men mag immers niet vergeten dat het aantal werknemers dat betrokken is in deze problematiek eerder gering is ten opzichte van het aantal werknemers dat betrokken is in de andere preventiedisciplines. Ik zou zeggen gelukkig maar.

Er dient dus over gewaakt te worden dat ook op de andere terreinen het toezicht niet wordt verwaarloosd. Het is uiteraard een praktisch en intern probleem van het ministerie, maar het mag zeker niet uit het oog verloren worden.

Mevrouw de staatssecretaris, tot daar een aantal fundamentele opmerkingen over de zogenaamde anti-pestwet, gekoppeld aan de eerste toch wel onrustwekkende berichten van op het terrein. Ze zijn onrustwekkend als blijkt dat ze waar zijn. Ze bevestigen het probleem en maken een fundamentele bijsturing noodzakelijk.

Mevrouw de staatssecretaris, ik had dan ook graag van u gehoord of u bereid bent om onmiddellijk een tussentijds onderzoek te bevelen naar de implementatie van de wet in de bedrijven. Ik denk dat de problematiek inderdaad te belangrijk is om nog langer te talmen. Er moet vlot kunnen worden ingegrepen.

Ten tweede zou ik ook graag vernemen welke initiatieven u zal nemen om de misbruiken in de toekomst uit te schakelen. Bent u inderdaad bereid om de wet op korte termijn aan te passen zodat de procedures eenvoudiger worden en de klemtoon komt te liggen op interne bemiddeling en verzoening zodat de in de wet voorziene administratieve en gerechtelijke procedures kunnen worden aangesproken voor de echte slachtoffers van pesterijen? Uit onderzoek blijkt dat zij op dit moment niet bereikt worden.

04.02 Maggie De Block (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, ik heb mij aangesloten bij deze interpellatie met een vraag. In maart 2002 heb ik in deze commissie, namens mijn partij, het woord genomen tijdens de bespreking met uw voorgangster. Wij hebben daarover met haar een zeer innig contact gehad. Ik heb ook het woord genomen tijdens de plenaire vergadering.

De twee volgende essentiële kritieken heb ik toen geuit.

Ten eerste was er het nogal merkwaardige feit dat de bewijslast omgekeerd werd. Het gaat hier om een zaak waarbij dikwijls subjectieve gevoelens meespelen. Ik denk dan aan gevoelens zoals: wanneer voelt iemand zich gepest, wanneer voelt iemand zich benadeeld door zijn collega of werkgever.

Ten tweede werden heel wat mensen in bescherming genomen louter op aanduiding van degene die zich gepest voelde. Wij hadden bij de bespreking duidelijk gesteld dat wij akkoord waren met die in beschermingneming als het louter en alleen om het pesten ging, maar niet als ze ook betrekking zou hebben op andere zaken op de werkvloer en zeker niet om opmerkingen die gegeven werden aan een werknemer in het kader van een evaluatie. Het is immers niet denkbeeldig om bij een negatieve evaluatie te zeggen dat men door die persoon gepest wordt. Dat kan dan ook ingeroepen worden.

Wij wilden dus gewoon waarschuwen voor de misbruiken. De misbruiken konden worden voorzien. Ze waren echt niet denkbeeldig.

04.02 Maggie De Block (VLD): La loi contre le harcèlement moral doit servir exclusivement à réprimer le harcèlement et non pas à contester une évaluation professionnelle, comme c'est souvent le cas actuellement. L'étude de Prevemed confirme les critiques que j'avais formulées lors de l'examen du texte au Parlement à l'encontre de l'ancien ministre de l'Emploi et du Travail.

L'article 10 de la loi prévoit une évaluation dans les deux ans. Je pense qu'il serait préférable de procéder à cette évaluation plus rapidement, c'est-à-dire après un an au plus tard, car nous avons déjà connaissance de certains indices d'abus. Cette évaluation de la loi ne doit pas être nécessairement de nature législative. En revanche, elle devra à mon sens adresser un feedback salutaire aux personnes qui se

Nu blijkt uit het onderzoek van Prevemed inderdaad dat het aantal klachten toch de pan uitrijst. De mensen op de werkvloer kunnen nog met weinig andere zaken bezig zijn. We weten allemaal dat hun rol niet beperkt is tot die materie. Er schort dus inderdaad toch het één en ander aan die wet

Ik denk, mevrouw de minister, dat dit uw tweede erfenis is. Er zullen nogal wat lijken uit de kast vallen, want u hebt van uw voorgangster toch wel een aardig departement geërfd wat dat betreft.

In artikel 10 van de anti-mobbingwet werd in een evaluatie voorzien binnen een bepaalde termijn. Die termijn is nog niet om. Ik zou willen benadrukken dat er wat mij betreft best een tussentijdse evaluatie zou plaatsvinden na een jaar, waarna de nodige feedback kan worden gegeven als signaal naar de mensen op de werkvloer. Ik denk dat er een en ander is fout gegaan op het vlak van de communicatie.

Een ander punt dat toen door mij werd aangehaald, is de vraag of het niet zou leiden tot grotere financiële kosten voor de werkgevers. Uw voorgangster heeft daarop toen geantwoord dat er geen extra kosten zouden zijn voor de ondernemingen, want er was afgesproken dat de forfaitaire vergoedingen die aan de sociale fondsen moeten worden betaald om het welzijn van de werknemers te financieren, niet mogen worden verhoogd ingevolge het uitbreiden van het takenpakket van de preventie-adviseurs naar aanleiding van de anti-mobbingwet. Ik zou hiervan een evaluatie willen krijgen, mevrouw de minister, want ik heb hierover ernstige twijfels.

Ik heb de volgende vragen. Bent u bereid de voorziene evaluatie van de anti-mobbingwet versneld te laten gebeuren, nu het onderzoek heeft aangetoond dat de wet in vele gevallen haar doel voorbijschiet en tot mogelijke misbruiken kan leiden? Zal u snel een gevolg geven aan de gesignaleerde problemen en desgevallend een wijziging van de bestaande wet voorstellen? Welke maatregelen op korte termijn kan u reeds nemen om de werknemers beter te informeren over het doel en het nut van de anti-mobbingwet, teneinde de exponentiële klachtenstroom in te perken? Is de staatssecretaris ervoor gewonnen gevolg te geven aan de aanbevelingen van Prevemed om de rol van de vertrouwenspersonen te versterken? Werde de afspraak nageleefd dat de forfaitaire vergoedingen die aan de sociale fondsen moeten worden betaald om het welzijn van de werknemers te financieren, niet mogen worden verhoogd?

04.03 Pierre-Yves Jeholet (MR): Monsieur le président, madame la secrétaire d'Etat, le 1er juillet 2002 est entrée en vigueur la loi du 11 juin 2002 relative à la protection contre la violence ou le harcèlement moral ou sexuel au travail.

Je ne remets pas en cause le principe de cette loi et la nécessité de protéger les travailleurs contre le harcèlement moral ou sexuel. Cependant, l'application de cette loi pose aujourd'hui, me semble-t-il, certains problèmes. En effet, la majorité des plaintes ne sont pas fondées et sont, très souvent, sans rapport avec le harcèlement.

Je ne vais pas revenir pas sur l'étude réalisée par Prevemed qui a mis en évidence différents facteurs indiquant que l'on s'égare de l'objectif de la loi. Par ailleurs, sur le terrain, nombreuses sont les personnes dénonçant de tels agissements, que ce soit dans les entreprises, que ce soit dans les différents services publics dont des communes où beaucoup de bourgmestres font l'objet de certaines plaintes.

trouvent sur le lieu de travail. L'ancien ministre de l'Emploi n'a pas non plus fourni d'éclaircissements sur les coûts supplémentaires pour les entreprises. Je demande que ces coûts soient également évalués.

La secrétaire d'Etat est-elle disposée à accélérer l'évaluation de la loi contre le harcèlement, à donner rapidement suite aux problèmes signalés et à proposer le cas échéant une modification de la loi? Que compte-t-elle faire dans un proche avenir pour mieux informer les travailleurs et endiguer ainsi le flot de réclamations? Se propose-t-elle de consolider le rôle de la personne de confiance comme le demandent les auteurs de l'étude menée par Prevemed? Veillera-t-elle au respect de l'accord visant à ne pas majorer les indemnités forfaitaires qui doivent financer le bien-être des travailleurs?

04.03 Pierre-Yves Jeholet (MR): De toepassing van de wet van 11 juni 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag, die op 1 juli 2002 in werking trad, brengt een aantal problemen mee.

Heel wat klachten zijn immers niet gegrond, hebben niets te maken met pesterijen of ongewenst seksueel gedrag en worden ingediend door mensen met kwade bedoelingen, uit onvrede met hun werk of met de bedoeling zichzelf tegen ontslag te beschermen. De klachtenbehandeling zorgt voor heel

Les frustrations liées aux conflits sociaux, à une promotion manquée, à des inimitiés, à une mauvaise relation avec les supérieurs hiérarchiques, s'expriment trop souvent aujourd'hui par le biais d'une plainte concernant le harcèlement au travail.

Le harcèlement est un abus et ne doit pas être confondu avec les décisions légitimes concernant l'organisation du travail telles que les mutations ou les changements de poste, lorsqu'ils sont conformes au contrat de travail.

Il y a aussi des personnes de mauvaise volonté qui se sentent harcelées dès qu'on les houspille en essayant de les stimuler pour le travail.

Certains salariés, insatisfaits de leur travail, se servent du concept de harcèlement moral pour régler des comptes avec leur hiérarchie. D'autres ont une hypersensibilité qui confine au sentiment de persécution. Dans d'autres cas, certaines personnes vont jusqu'à introduire une plainte pour se protéger contre un licenciement.

En outre, le traitement de toutes ces plaintes crée une charge administrative importante et accapare les conseils en prévention, au risque de paralyser les services de prévention.

Néanmoins, ces allégations de harcèlement moral que l'on voit apparaître aujourd'hui peuvent être qualifiées de "douteuses" et ne doivent pas faire oublier les vraies victimes du harcèlement moral ou sexuel.

Le harcèlement moral est une souffrance qui s'inscrit parmi d'autres souffrances au travail. Il importe de bien les différencier. Si on parle à tort et à travers de harcèlement moral, on risque fort de diluer les vraies questions.

Monsieur le ministre, je vous pose donc les questions suivantes:

1. Compte tenu de tous ces différents éléments et sans négliger le fait qu'une évaluation de cette loi a été prévue dans les deux ans de son entrée en vigueur et que nous sommes donc à mi-parcours, ne pensez-vous pas que l'évaluation de cette loi pourrait être réalisée anticipativement?
2. Avez-vous déjà une idée du nombre de plaintes qui ont été introduites auprès des services de prévention? Quelles sont les suites qui y ont été réservées?
3. La conciliation auprès des services de prévention est-elle majoritairement suffisante ou se dirige-t-on le plus souvent vers une 2ème étape en terme de tentative de conciliation auprès de l'inspection médicale?
4. Enfin, avez-vous connaissance du nombre de plaintes déjà introduites auprès des tribunaux correctionnels? Je pense que certains cas sont apparus et que des décisions ont été prises.

04.04 **Trees Pieters** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, ik heb niet gehoord wat de vorige sprekers hebben aangebracht, dus ik zal gewoon mijn verhaal doen.

De vroegere minister van Arbeid en Tewerkstelling heeft deze wet aconcipteerd in de vorige regering omdat psychologische intimidatie

wat administratieve rompslomp en belast de preventieadviseurs dermate dat de preventiediensten dreigen te worden verlamd.

Toch mogen die bedenkelijke aantijgingen de echte slachtoffers van pesterijen en ongewenst seksueel gedrag niet in de schaduw stellen.

Kan die wet niet vóór de vooropgestelde termijn van twee jaar worden geëvalueerd?

Hoeveel klachten liepen binnen bij de preventiediensten? Welk gevolg werd eraan gegeven?

Volstaat de verzoeningsprocedure voor de preventiediensten doorgaans, of dient men veelal zijn toevlucht te zoeken bij de medische inspectie?

Hoeveel klachten werden ingediend bij de correctionele rechtbank?

04.04 **Trees Pieters** (CD&V): La précédente ministre du Travail et de l'Emploi a légitimement mis en place la loi relative à la protection contre la violence et le harcèlement moral ou sexuel au travail. Ce fut là

op het werk een harde realiteit werd die de waardigheid van de werknemers en arbeiders aantast. Volkomen terecht. De wijze echter waarop de minister dit probleem heeft opgelost, past helemaal niet bij de gangbare praktijken inzake preventie.

In de vorige legislatuur hebben wij tot vervelens toe, zowel in de commissie als in de plenaire vergaderingen, gewezen op de ontoepasbaarheid van de wet. Wij hebben, onder andere, gewezen op de afwezigheid van een multidisciplinaire aanpak. Niet de arbeidsgeneesheer moest volgens de minister de controle doen; er werd een psycholoog ingeschakeld als preventieadviseur. Wij weten wel waarom het een psycholoog moest zijn, maar dat gaan wij hier niet zeggen.

04.05 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: (...)

04.06 **Trees Pieters** (CD&V): De collega's weten het. Die zullen het u wel vertellen.

Wel, zij had een psycholoog op haar kabinet – zo simpel was het – die daarvoor ijverde. Arbeidsgeneesheren doen dat werk overal. De medewerker, die blijkbaar een zeer grote invloed had, vond dat dit werk beter door een psycholoog zou worden gedaan. Nu weet u het.

De **voorzitter**: Is het dat wat u niet ging vertellen, mevrouw Pieters?

04.07 **Trees Pieters** (CD&V): Vermits de meerderheid het woord niet krijgt, heb ik het zelf verteld.

Er is nog een belangrijk element in die preventie op ongewenst seksueel gedrag. Externe organisaties en vakbonden kunnen buiten het bedrijf, op vraag van een werknemer, een gerechtelijke vordering instellen. Externen kunnen dus een gerechtelijke vordering instellen inzake feiten die in het bedrijf gebeuren.

Een derde onoverkomelijk element is dat de bewijslast in deze kwestie naar de tegenpartij wordt doorgeschoven, zelfs al heeft de werkgever een plan om de pesterijen en het ongewenst seksueel gedrag te voorkomen. Al zet hij zich daarvoor 100 procent in, dan toch ligt de verantwoordelijkheid bij hem en zal hij moeten bewijzen dat het omgekeerde is gebeurd tussen twee, drie of meerdere mensen die in zijn bedrijf werken.

Ik kom tot een vierde factor. De bescherming van de werknemers wordt fors uitgebreid. Ik hoef u niet te specificeren dat in geval van ontslag nog heel wat werknemers proberen seksuele agressie in te brengen om beschermd persoon te worden. U moet even de wet nagaan, dan zult u zien hoeveel beschermde personen door deze wet worden gecreëerd. Het gaat niet alleen om het slachtoffer van de agressie, maar ook om diegene die getuige was. Men kan dat rekken tot in het oneindige. Al die mensen worden beschermd persoon. Daar is, zoals wij in het verleden hebben geponeerd, een duidelijk misbruik.

Bovendien is ontslag van deze mensen onmogelijk. Ik heb het daarnet gezegd. Wij vinden dat deze procedure voor het bedrijfsleven loodzwaar is.

Wat lezen wij in een krantenbericht – van Tom Ysebaert, ik denk in De Standaard – van 24 september? We lezen dat het bureau Prevemed een steekproef heeft uitgevoerd waaruit wordt geconcludeerd dat de wet de doelgroep passeert.

une initiative louable. L'intimidation psychologique sur le lieu de travail est une dure réalité qui nuit à la dignité de l'employeur et du travailleur.

04.07 **Trees Pieters** (CD&V): En revanche, la manière dont la ministre a résolu ce problème ne s'inscrivait pas du tout dans les pratiques courantes en matière de prévention. Dès le début des discussions, nous avons jugé la loi inapplicable, faute d'une approche multidisciplinaire. C'est ainsi qu'un psychologue, plutôt qu'un médecin du travail, avait été désigné en tant que conseiller en prévention. Des syndicats et des organisations externes peuvent entamer des poursuites. La preuve doit être apportée par la partie adverse. La protection des travailleurs est considérablement étendue. Le licenciement est exclu pour tous les intéressés durant l'instruction de la plainte.

Le bureau Prevemed, actif dans 4.500 entreprises, relève que la loi manque son objectif: il y est abusivement recouru en cas de restructuration, les véritables harcèlements ne sont pas dénoncés et la personne de confiance n'en est pas une. Cette enquête devrait se traduire rapidement par une simplification et une opérationnalisation de la loi.

Prevemed is niet zomaar een arbeidsgeneeskundige dienst. De dienst is actief in 4.500 ondernemingen die 51.000 werknemers beslaan. Nochtans heeft Prevemed welgeteld tien klachten ontvangen. Twee derde van die tien klachten, namelijk acht, is onterecht en ontstaat als er een reorganisatie in een bedrijf op til is. Zoals ik daarnet geschetst heb, niet om ontslagen te worden, maar om als beschermd persoon in aanmerking te worden genomen. Sommigen zoeken de twaalf maanden bescherming tegen ontslag in de indiening van een pestklacht.

De echte gepesten, om wie het ons met die wetgeving eigenlijk te doen was in de vorige legislatuur, komen niet aan de oppervlakte wegens gebrek aan assertiviteit.

Ten slotte is er, volgens Prevemed, ook geen vertrouwen in de vertrouwenspersoon.

De overmatige juridisering, waarop ik allusie heb gemaakt naar aanleiding van de goedkeuring van die wet – ik vreesde voor een overtollige juridisering – is er tegenwoordig weliswaar niet. Ik geef dus ook toe dat ik op dat punt wellicht overdreven heb. Die juridisering is er namelijk nog niet. Niets zegt echter dat ze niet kan komen. Prevemed stelt – ik baseer mij altijd op wat Prevemed zegt – dat er nog maar één gerechtelijke procedure werd ingesteld.

Mevrouw de staatssecretaris, dat onderzoek van Prevemed is dus niet lichtzinnig. Het zou u ertoe moeten aanzetten om die wet ten spoedigste te vereenvoudigen en meer doeltreffend te maken voor die mensen die werkelijk belaagd zijn. Daarmee beëindig ik mijn uiteenzetting.

04.08 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: Ik stel voor dat ik het antwoord dat ik hier voor mij heb, even opzij leg. Ik moet het ook nog wat leren. Ik ben eigenlijk niet tevreden met dat antwoord. Ik ga samen met jullie proberen een aantal dingen op een rijtje te zetten. Jullie zullen wel begrijpen dat ik vandaag geen duidelijk antwoord kan geven op een heel aantal terechte vragen. Ik kan mij echter wel engageren om dat vrij snel te doen.

Misschien eerst het algemene probleem. Het is eigenlijk bijzonder vergelijkbaar met dat van de veiligheidscoördinatoren. Er circuleren een aantal geruchten en een aantal feiten die aanleiding geven tot het in vraag stellen van een bepaalde wet. Er wordt hier verwezen naar het onderzoek van Prevemed. Dat zegt iets, maar ik kan het bezwaarlijk een representatief onderzoek noemen. Het is een heel klein beetje indicatief.

Er wordt gesproken over een tiental klachten. Ik vind dit niet representatief en kan op basis van dat onderzoek geen echte evaluatie van de wetgeving maken en een aantal voorstellen doen om de wetgeving aan te passen. Er wordt gesproken over een tiental klachten in dat onderzoek. Je kan je dan afvragen wat 10 klachten dan betekenen. Betekent dit dat er heel weinig mensen doorstromen tot het indienen van klachten? Of betekent dit nu net het omgekeerde, dat de wet heel goed werkt want dat de preventie werkt?

Preventie is bij mijn weten de eerste doelstelling van die wetgeving: zorgen dat preventief wordt opgetreden op de werkvloer om ervoor te zorgen dat pesten en mobbing eigenlijk worden voorkomen. Ik stel de vraag, want ik weet het niet. Niemand weet het. Dat blijkt ook niet uit het onderzoek van Prevemed. Dit maar om u te zeggen hoe belangrijk

04.08 **Kathleen Van Brempt**, secrétaire d'Etat: Je ne suis pas en mesure de vous fournir aujourd'hui une réponse claire à toutes les questions mais j'examinerai rapidement ce dossier.

Un problème général se pose en raison de la circulation de rumeurs qui remettent en question une loi. Ce n'est pas interdit mais une étude menée à titre indicatif ne constitue pas une base solide pour l'adaptation d'une loi. Une étude scientifique doit être menée à cet effet. Prevemed ne signale d'ailleurs que dix plaintes, ce qui signifie peut-être que la loi a manqué sa cible, à savoir les véritables victimes, ou que la prévention est excellente. Ces deux conclusions sont contradictoires. Une évaluation menée sans délai devrait nous permettre d'aboutir le plus rapidement possible à la bonne conclusion.

D'une manière générale, je suis d'accord avec les recommandations des interpellateurs à propos de la

het is om een evaluatie door te voeren. Ik ben het met jullie eens om die evaluatie versneld door te voeren. Ik heb reeds een aantal vragen gesteld aan de administratie en op dit moment worden de cijfers geïnventariseerd om ervoor te zorgen dat we binnen de wettelijke termijn – wat mij betreft, sneller dan de wettelijke termijn – kunnen komen tot zowel een evaluatie als een aantal voorstellen om de wet aan te passen waar nodig.

Dit is een eerste antwoord op de zeer belangrijke vraag van de interpellanten.

Wat de vertrouwenspersoon op de werkvloer betreft, ben ik het eens met de aanbeveling van Prevemed en met de aanbevelingen van een aantal leden van deze commissie. De uiteindelijke doelstelling van de wetgeving is dat er zo weinig mogelijk klachten komen, ongeacht of ze via juridische weg of via de interne of externe preventieadviseur worden aangebracht. In eerste instantie moet ervoor gezorgd worden dat op de werkvloer de arbeidsorganisatie dermate aangepast wordt en bepaalde intermenselijke contacten verbeterd worden zodat pesten geen voorwerp meer is van het niet-welzijn op de werkvloer.

Ik wil onderzoeken welke rol de vertrouwenspersoon terzake kan spelen. Ik heb echter wel een bedenking. Indien men de rol van de vertrouwenspersoon wil aanpassen, komt men tot een verzwaring van de wetgeving in plaats van ze lichter te maken. Op dit ogenblik is de vertrouwenspersoon niet verplicht. Er gaan stemmen op om de aanstelling van een vertrouwenspersoon te verplichten. Ik ben daar zeker niet tegen maar stip wel aan dat dit een verzwaring van de wetgeving zou kunnen inhouden. Het is wel mogelijk dat hierdoor de wetgeving efficiënter en effectiever zou kunnen zijn.

Er werd een vraag gesteld over het kostenplaatje. Mijn administratie heeft altijd onderstreept dat de eerste kosten -vooraleer tot een klacht wordt overgegaan - deel moeten uitmaken van het forfait. Ik kan niet aanvaarden dat een aantal externe preventiediensten hiervoor extrakosten aanrekenen. Ik ben van plan snel een onderzoek te starten om uit te maken wat ik hiertegen kan doen. Het is nooit de bedoeling van de wetgever, noch van de administratie geweest dat hiervoor kosten zouden worden aangerekend.

En ce qui concerne M. Jeholet, je n'ai en ma possession que les quelques chiffres que je vais vous livrer. Il apparaît, d'une enquête externe de prévention effectuée auprès de quelques services seulement, qu'à partir du 1er janvier 2003 jusqu'à aujourd'hui, sur un total de 850.000 travailleurs, 335 plaignants se sont rendus chez les conseillers en prévention; 93 plaintes ont abouti à une procédure formelle avec protection contre le licenciement. En d'autres termes, il s'agit d'un peu plus d'une personne sur dix mille. Ce sont les seuls chiffres dont je dispose pour le moment.

Vanzelfsprekend wordt er in de vragen aan de administratie opnieuw gezocht naar een echte goede ondersteuning van dat dossier.

Ik hoop dat u uit mijn antwoord niet hebt opgemaakt dat er geen problemen zijn met deze wetgeving. Ik stel mij ook vragen bij de efficiëntie en de effectiviteit van de huidige wetgeving. Ik wil echter wachten op een degelijke evaluatie en niet voortgaan op een aantal niet-wetenschappelijke onderzoeken met daaruit volgend een aantal niet-wetenschappelijke conclusies. Ik wil wel de evaluatie versneld

recommandations des interpellateurs à propos de la personne de confiance. La toute première priorité est en effet l'amélioration des contacts humains sur le lieu de travail. Le rôle de la personne de confiance doit faire l'objet d'une évaluation approfondie. Imposer sa présence rendrait peut-être la loi plus efficace mais également plus contraignante.

Mijnheer Jeholet, ik beschik enkel over een onderzoek dat slechts bij enkele diensten is gevoerd. Daaruit blijkt dat sinds 1 januari 2003 op een totaal van 850.000 werknemers er 335 personen een klacht bij de preventieadviseurs hebben ingediend. 93 klachten gaven aanleiding tot een formele procedure met bescherming tegen ontslag. Dat is iets meer dan een persoon op tienduizend.

En tout état de cause, j'ai demandé à mon administration d'étayer dûment ce dossier. La législation actuelle pose en effet des problèmes. Mais nous ne pouvons guère faire mieux que d'attendre les résultats d'une enquête scientifique.

doorvoeren om te komen tot een betere wetgeving.

04.09 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik dank mevrouw de staatssecretaris voor haar antwoord. Mevrouw de staatssecretaris, ik wil namens mijn fractie stellen dat u voor ons zeker nog geen tweede of derde klasse staatssecretaris bent zoals in de gezamenlijke commissie wel werd gesteld. Dat wou ik van tevoren even duidelijk stellen.

Ik begrijp ook dat u op dit moment en in dit stadium nog geen antwoord kunt geven op alle vragen. Eerst iets politieks. Ik kan mij uiteraard aansluiten bij mevrouw De Block als zij het heeft over erfenissen en lijken die uit de kast gaan vallen. Zij doelt waarschijnlijk op de slechte wetten die in de vorige legislatuur zijn goedgekeurd. Ik kan dat volledig beamen. Ik vind het alleen jammer dat mevrouw De Block tot die constatacie komt op een moment waarop mevrouw Onkelinx op dit departement verdwenen is. Als kritiek op een vice-eerste minister en een collega-coalitiepartner kan dit toch wel tellen.

Er circuleren geruchten en u zegt dat u eigenlijk niet weet of het onderzoek representatief genoeg is voor de implementatie op het terrein. Ik denk dat u dat vandaag nog niet kan stellen, dat u geen bewijzen hebt van het tegendeel. Ik denk dan ook dat het meer dan nodig is dat we op korte termijn tot actie overgaan en dat we in ieder geval die tussentijdse evaluatie zo vlug mogelijk houden.

Men vraagt of dit betekent dat de wet ook echt werkt. Uit het onderzoek van de externe dienst blijkt duidelijk dat de wet niet werkt. Zij halen voorbeelden aan van de schriftelijke klachtenprocedure die eerder drempelverhogend dan drempelverlagend blijkt te werken. U hebt ook nog een aantal andere aspecten van de wet in vraag gesteld, namelijk het aanstellen van vertrouwenspersonen. Het gaat kortom om een gans aantal factoren die ons ertoe moeten aanzetten om de evaluatie binnen de kortst mogelijke termijn uit te voeren. Dat is toch uiteindelijk de essentie. Een wet op punt stellen waarbij men de echte doelgroep bereikt en waarbij men uitsluit dat zowel gerechtelijke als administratieve procedures worden misbruikt om de zogenaamde bescherming te bekomen.

Wij vragen dus als Vlaams Blok actie op korte termijn. Ten eerste, een onderzoek naar de praktische uitwerking van de wet en ook een wetgevend initiatief om de wet werkbaar te maken via eenvoudiger procedures. Het is mijn mening dat zal blijken dat wet onwerkbaar is. Ook de herziening van de beschermingsmechanismen moet van naderbij worden bekeken zodat een efficiënt instrument ontstaat dat de échte slachtoffers van geweld, pesterijen en ongewenste seksuele intimiteiten in staat stelt om het onrecht waarvan zij het slachtoffer zijn ongedaan te maken en dat anderzijds de garantie biedt dat misbruiken worden uitgesloten. Het is in die zin dat wij een motie van aanbeveling zullen indienen.

04.10 **Maggie De Block** (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, excuseer mij, ik ga wel even repliceren op de commentaar van mijn collega. Wat de kritiek op mevrouw Onkelinx betreft, daar neem ik geen woord van terug. Dat is geen geheim en zal ook voor haar geen geheim zijn. Ik heb dat genoeg gezegd toen zij hier nog in levende lijve aanwezig was. Wat betreft de meer algemene interpretatie die de heer D'haeseleer daaraan geeft, die laat ik voor zijn rekening. Hij is geen helderziende en hij hoeft mijn commentaar niet te veralgemenen tot een kritiek op de hele vorige en huidige regering.

04.09 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Je comprends qu'il est actuellement impossible d'apporter une solution définitive au problème. L'on ne peut prouver si l'étude réalisée par Prevemed est représentative ou non. L'essentiel est effectivement qu'il soit procédé à une évaluation dans les meilleurs délais. Il faut agir à court terme afin d'évaluer et d'améliorer la mise en œuvre et l'efficacité de la loi. Ainsi, nous pourrions aider les victimes et éviter des abus.

04.10 **Maggie De Block** (VLD): Je suis d'accord avec le principe d'une évaluation plus rapide. Nous devons en effet disposer de davantage de données chiffrées. Des mesures pour réduire les frais sont nécessaires mais nous devons éviter, compte tenu du climat économique peu favorable, que les entreprises n'aient à

Mevrouw de minister, ten gronde onthoud ik wel dat u akkoord gaat met een snellere evaluatie. U hebt gelijk als u zegt dat u geen evaluatie gaat doen op basis van deze gegevens. Ze zijn niet welomschreven genoeg en zeker niet algemeen genoeg. We moeten meer cijfermateriaal hebben om daar terechte conclusies uit te kunnen trekken. Daar kan ik u dus volledig in bijtreden.

supporter des frais
supplémentaires.

Ik onthoud ook dat u zegt dat er inderdaad een probleem is wat de kosten betreft. U wilt dat bekijken en vindt dat er iets aan gedaan moet worden. Dat vind ik ook zeer correct. De minister had het namelijk zo benadrukt. Er kon geen sprake van zijn. In de huidige omstandigheden, als wij spreken over een loonlastenverlaging voor de bedrijven, kan het toch zeker niet de bedoeling zijn dat er op andere manieren lasten voor de bedrijven te voorschijn komen. Die mensen hebben het nu al moeilijk in deze barre economische tijden. We zitten toch nog altijd in een dip, dus we moeten het voor hen niet verzwaren. Ik denk dat het correct is dat u zegt dat er een probleem is en ik vind het goed dat u dat wilt bekijken.

04.11 Pierre-Yves Jeholet (MR): Monsieur le président, quelques remarques et quelques rappels.

Première remarque, je tiens à dire que mon groupe ne remet nullement en cause le principe tout à fait louable de cette loi, qui est de lutter contre le harcèlement moral et/ou sexuel au travail.

Deuxième remarque, je suis tout à fait d'accord avec vous: le premier objectif de cette loi est évidemment la prévention et non la paralysie des entreprises ou des services publics.

Troisième remarque, je crois qu'il faut considérer avec toutes les précautions d'usage une étude ou une enquête partielle, comme c'est le cas de l'étude Prevemed, et convenir que l'expérience est sur le terrain et que les faits qui nous sont racontés ne sont pas aussi rares qu'on le dit. Nous sommes aussi d'accord sur ce point.

Quatrième remarque, vous avez également fait part de chiffres partiels, à relativiser, dont j'ai pris bonne note et pour lesquels je vous remercie.

Cinquième remarque, plus fondamentale, je me réjouis de vous entendre ouverte à l'idée d'une évaluation anticipée de cette loi. A mon avis, il est impensable d'attendre encore une année avant d'opérer cette évaluation. Nous avons besoin de données et de faits nettement plus précis. C'est ce que je retiendrai de votre réponse.

04.12 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, u hebt in die zin gelijk dat veiligheidscoördinatie en pesten op het werk iets gelijkaardigs hebben, namelijk dat zij een ongeloflijke administratieve rompslomp veroorzaken. Bijkomend is dat die wet wordt misbruikt. Dat wilde ik nog heel even onderlijnen, onder meer omdat de bewijslast onomkeerbaar is en omdat men tracht zich als beschermd persoon te laten betitelen.

Prevemed is iets, dat neem ik aan. Het beslaat dus niet de totaliteit van de werknemers. Het is een onderzoek. Moest men vragen aan gelijkaardige bureaus om hetzelfde te doen, denk ik dat de resultaten ongeveer gelijklopend zouden zijn. Het is een steekproef. Het gaat om een specifiek bureau dat 51.000 werknemers betreft. Het enige wat ik wil zeggen is dat als u inderdaad een evaluatie maakt, u naar de totaliteit zal moeten kijken. Dat zal veel langer duren. Hetzelfde geldt voor de veiligheidscoördinatoren. Hoe langer het duurt, hoe langer de

04.11 Pierre-Yves Jeholet (MR): Mijn fractie stelt het beginsel van die wet geenszins in vraag. We moeten echter voorzichtig omspringen met een gedeeltelijke studie en de cijfers relativieren.

Ik ben blij dat u open staat voor een vervroegde evaluatie van die wet.

04.12 Trees Pieters (CD&V): La loi sur les coordinateurs de sécurité et la loi relative au harcèlement moral au travail ont en commun de générer des tracasseries administratives. D'ailleurs, la loi relative au harcèlement moral est très souvent utilisée abusivement, notamment parce que la charge de la preuve est irréversible.

L'évaluation de l'enquête en cours prendra encore beaucoup de temps. Je crains qu'il n'en résulte toujours plus de recours abusifs à la loi.

wet wordt misbruikt en niet kan worden toegepast op de doelstelling waarvoor hij gecreëerd werd.

04.13 De voorzitter : In afwijking van het Reglement geven we toch even het woord aan mevrouw de staatssecretaris, die toch nog even wil reageren.

04.14 Staatssecretaris **Kathleen Van Brempt**: Ik zal het kort houden. Mevrouw Pieters, ik ben niet bereid op basis van partiële gegevens een wet aan te passen. Ik ga mij niet mengen in kritiek op mijn voorgangster, maar mevrouw Onkelinx heeft een aantal problemen op de politieke agenda gezet en daar een wet voor gemaakt. Dat is een ongelooflijk grote verdienste. Dat is ervoor zorgen dat er minder ongevallen in de bouw mogelijk zijn en ervoor zorgen dat pesten op het werk wordt aangepakt. Ik wil nu onderzoeken of de wet daartoe een goed instrument geweest is. Als dat niet zo is, passen we de wet aan. De twee doelstellingen blijven voor mij wel essentieel.

04.14 Kathleen Van Brempt , secrétaire d'état: Je me refuse à adapter une loi sur la base de données partielles. La ministre Onkelinx a déjà le grand mérite d'avoir pris la décision politique de déposer un projet de loi réprimant le harcèlement moral. La loi doit à présent être affinée et, le cas échéant, modifiée. En ce qui me concerne, ses objectifs fondamentaux conservent en tout cas toute leur pertinence.

Motions Moties

En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées. Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Guy D'haeseleer et Koen Bultinck et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de M. Guy D'haeseleer
et la réponse de la secrétaire d'état à l'Organisation du travail et au Bien-être au travail, adjointe au ministre du Travail et des Pensions,
demande au gouvernement

- de faire procéder sans délai à une évaluation de la mise en œuvre de la loi contre le harcèlement au travail;
- de prendre à court terme les initiatives législatives nécessaires pour simplifier la loi et la rendre opérationnelle afin d'exclure, à l'avenir, tout risque d'abus."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Guy D'haeseleer en Koen Bultinck en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van de heer Guy D'haeseleer
en het antwoord van de staatssecretaris voor Arbeidsorganisatie en Welzijn op het werk, toegevoegd aan de minister van Werk en Pensioenen,
verzoekt de regering

- onmiddellijk een evaluatie te bevelen naar de implementatie van de "anti-pest"-wet in de bedrijven;
- op korte termijn de nodige wetgevende initiatieven te nemen om de wet te vereenvoudigen en werkbaar te maken zodat misbruiken in de toekomst uitgesloten worden."

Une motion pure et simple a été déposée par M. Bruno Van Grootenbrulle et Mme Danielle Van Lombeek-Jacobs.

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Bruno Van Grootenbrulle en mevrouw Danielle Van Lombeek-Jacobs.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close. Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

*De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.20 uur.
La réunion publique de commission est levée à 15.20 heures.*